

Rådets för skydd av EU:s finansiella intressen i Sverige anmälningspolicy för misstänkta brott mot EU:s finansiella intressen i Sverige

Rådet för skydd av EU:s finansiella intressen i Sverige (SEFI-rådet) uppmanar samtliga myndigheter som är medlemmar av rådet att anta och följa denna anmälningspolicy.

Policy

Misstänkta överträdelser riktade mot EU:s finansiella intressen och som kan vara brottsliga ska anmälas till Ekobrottsmyndigheten.

I lag, förordning och i tillämplig EU-reglering föreskriven rapporteringsplikt hindras inte genom denna policy.¹

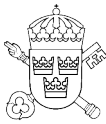
Bakgrund

Genom medlemskapet i EU hanterar Sverige olika typer av medel som omfattas av EU:s budget. Till EU betalar Sverige varje år en avgift som bl.a. består av en proportionell andel av bruttonationalinkomsten (BNI) och som till del utgörs av tullar, socker- och jordbruksavgifter.

Sverige erhåller också medel ur EU:s budget. Medel som i huvudsak används för olika typer av stöd till svenska mottagare och som till stor del beslutas av svenska myndigheter. Regeringen har inrättat SEFI-rådet i syfte att främja en effektiv och korrekt hantering av EU-relaterade medel och för att motverka bedrägerier, missbruk och annan oegentlig hantering av sådana medel i Sverige. Närmare bestämmelser om SEFI-rådets verksamhet och om vilka myndigheter som utgör rådet finns i förordningen (2015:745) om rådet för skydd av Europeiska Unionens finansiella intressen.

Av artikel 325 i fördraget om Europeiska Unionens funktionssätt följer bl.a. att medlemsstaterna och unionen ha ett delat ansvar för att vidta åtgärder för att bekämpa bedrägerier och all annan olaglig verksamhet som riktar sig mot unionens ekonomiska intressen. Medlemsstaterna ska vidta samma åtgärder för att bekämpa bedrägerier som riktar sig mot unionens finansiella intressen som de vidtar för att bekämpa bedrägerier som riktar sig mot deras egna ekonomiska intressen. Åtgärderna ska ha en avskräckande effekt och ge ett effektivt skydd. Utan att det påverkar tillämpningen av andra bestämmelser i fördragen ska medlemsstaterna samordna sina åtgärder för att skydda unionens ekonomiska intressen mot bedrägerier.

¹ Detsamma gäller skyldigheten enligt den svenska Återhämtningsplanen (sid.183) för myndigheter som hanterar EU-medel enligt den svenska Återhämtningsplanen att rapportera till OLAF.

Syfte

Syftet med denna anmälningpolicy är att den ska fungera som ett stöd för myndighetshandläggare och myndighetsledningar när de identifierar fel i hanteringen av EU-medel och ska avgöra om ett fel också kan vara ett misstänkt brott genom att:

- ge uttryck för ett åtagande att misstänkta brott ska anmälas till brottsbekämpande myndigheter,
- uppnå likformighet och säkerställa en korrekt och rättssäker hantering avseende hur myndigheter ska hantera misstänkt brottslighet, och
- säkerställa att en brottsanmälan utgör tillräckligt underlag för en fortsatt hantering av ärendet.

Anmälningpolicyen ska också kunna bidra till att avskräcka från överträdelser genom att göras känd.

Möjliga brott

De brott som normalt är aktuella är bedrägeri (BrB. 9 kap.1-3§§), om gärningen rör EU:s finansiella intressen, subventionsmissbruk (BrB. 9 kap. 3 b §) och tullbrott m.m. enligt lagen (2000:1225) om straff för smuggling. Även försök till tullbrott, bedrägeri och subventionsmissbruk samt grovt bedrägeri och grovt subventionsmissbruk är straffbara och ett brott kan anses begånget även om den aktuella händelsen inte medfört att ett stöd har betalats ut eller att en avgift eller liknande faktiskt är erlagd. Ett annat exempel på brott som kan aktualiserats är osant intygande (BrB. 15 kap. 11§).

Hanteringen av misstankar

Denna policy ger uttryck för att misstankar om brott ska anmälas till Ekobrottsmyndigheten och i vissa fall till Åklagarmyndigheten. Policyen ger uttryck för en s.k. nolltolerans. När ett fel som kan vara brottsligt uppmärksammas av en myndighet ska myndigheten bedöma om de objektiva kriterierna för ett brott föreligger, dvs. sådana omständigheter som beskriver ett möjligt brott². Myndigheten ska **inte** ta ställning till om den misstänkte medvetet (uppsåtligen) eller av slarv orsakat felet eller händelsen. Det är en åklagares ansvar att utreda och ta ställning till om en misstänkt medvetet eller omedvetet har orsakat ett fel och om det är brottsligt.

Undantag från att anmäla en händelse eller fel som kan vara ett misstänkt brott får endast göras när det är **tydligt** att det är fråga om ett misstag, slarvfel eller liknande eller om det är

² Med objektiva rekvisit avses de omständigheter som beskriver ett (möjligt) brott, dvs. de kriterier som måste finnas för att en regel ska kunna tillämpas. De objektiva rekvisiten ska passa in i de händelser (fakta) som framkommit om den händelse som kan antas vara brottslig.

BrB 9 kap. 1§ föreskriver

Den som medelst vilseledande förmår någon till handling eller underlåtenhet, som innebär vinning för gärningsmannen och skada för den vilseledde eller någon i vars ställe denne är, dömes för bedrägeri till fängelse i högst två år.

De objektiva kriterierna är i detta fall 1. vilseledande, 2. handling/underlåtenhet 3. vinning och skada.

fråga om ett mycket litet belopp³ och om det kan antas att brottet inte kommer att medföra någon påföljd. Ett tydligt misstag eller motsvarande kräver inte någon ytterligare utredning utan det framgår redan av omständigheterna att den som gjort fel har gjort det omedvetet eller av slarv.

Vid minsta tveksamhet är det inte tydligt att det är ett misstag.

När någon anmäler ett brott kan anmälaren vara tveksam kring om det är fråga om brott. När en möjlig anmälare väljer att inte anmäla ska det vara tydligt att det inte är fråga om brott. Även ett sådant ställningstagande bör dokumenteras. För ytterligare information om hanteringen av misstankar om brott finns den av SEFI-rådet framtagna vägledningen; ”Vägledning för hantering av misstänkt brottslighet i samband med förvaltning av EU-medel”.

Hur bör man gå tillväga när det uppstår misstanke om brott.

I första hand bör man söka vägledning i den egna myndighetens styrdokument. Det är dock alltid möjligt att innan en brottsanmälan upprättas diskutera omständigheterna runt den misstänkta händelsen med Ekobrottsmyndigheten eller Åklagarmyndigheten. Syftet med en sådan kontakt är att diskutera omständigheterna vid det misstänkta brottet, de brister som har uppmärksamats och i förekommande fall vilka slags omständigheter som bör beskrivas i en anmälan. På grund av att sekretess kan råda mellan myndigheter bör inte identitetsuppgifter eller likande nämnas vid en sådan diskussion, utan det räcker med att uttrycka sig i allmänna ordalag.

Kontaktuppgifter till ansvariga personer på Ekobrottsmyndigheten eller SEFI-rådet finns på myndighetens webbplats. Där finns också möjlighet att lämna rapporter om missförhållanden avseende EU:s finansiella intressen (en s.k. visselblåsarfunktion.).

Vilka uppgifter bör finnas i en brottsanmälan

En brottsanmälan ska göras till Ekobrottsmyndigheten avseende s.k. EU-bedrägerier eller till Åklagarmyndigheten. För att underlätta den fortsatta hanteringen bör en anmälan innehålla följande uppgifter:

- personuppgifter avseende den misstänkte eller motsvarande uppgifter om den organisation eller företag som anmälan avser,
- en kort redogörelse för den misstänkta händelsen samt tidpunkt och plats för det misstänkta brottet,
- vilken form av stöd eller avgift som anmälan avser med hänvisning till gällande regler,
- kontaktperson på den anmälande myndigheten.

Till en anmälan bör även följande handlingar bifogas:

- kopia av de handlingar där de oriktiga uppgifterna eller liknande lämnats, t.ex. ansökningshandlingar, deklARATIONER eller annat underlag t.ex. fakturor,

³ Från andra närliggande rättsområden följer att belopp understigande 2000 kr kan bedömas som ett mycket litet belopp om det är fråga om en engångshändelse.

- kopior av myndighetens beslut eller andra handlingar av betydelse för ärendet, t.ex. villkor för stöd eller fastställande av avgift,
- andra handlingar av betydelse, t.ex. tjänsteanteckningar eller skriftväxling.

Sekretess

Uppgifter i en brottanmälan omfattas av s.k. förundersökningssekretess oavsett om uppgifterna har lämnats till polis eller åklagare eller är kvar hos den anmälade myndigheten. Förundersökningssekretess innebär ett skydd för sådana uppgifter i anmälan som skulle kunna skada en förundersökning (utredning) om de röjs. Detta innebär att en anmälade myndighet inte behöver underrätta den misstänkte eller motsvarande om att en anmälan har upprättats eller lämnats till brottsbekämpande myndigheter. Föreligger osäkerhet angående om förundersökningssekretess hindrar anmälan eller rapportering till EU-myndighet bör den anmälade myndigheten kontakta ansvarig åklagare.

Denna policy beslutades vid SEFI-rådets möte den 12 juni 2023.